63ste Jaargang No. 5141

DAGBLAD

AMIGOE DI CURAÇAO

Maandag 23 Juni 1947

Dit dagblad verschijnt dagelijks behalve 's Zondags; abonnementsprijs Bonaire en Curaçao 2 gld.: Aruba 2.50 gld.: Bovenwinden Suriname 2.50 gld.: en het buitenland 3 gld.

REDACTIE: Tel. 1858, P. bus 8 Willemstad Adres: Consciëntiesteeg 27.

Uitgeefster en Administratie: Paulus-drukkerij, Consciëntiesteeg 29, telefoon 1550; Postbus 80, Willemstad N.W.I. Voor Aruba: J. E. Croes, Postbus 14 Oranjestad: tel. 38.

Rusland neemt het voorstel aan

Vrijdag in Parijs samenkomst van Bidault - Bevin - Molotov

De actie van de senatoren wordt „vrijbuiters-actie" genoemd

RUSLAND NEEMT HET AAN.

Uit Londen bericht men ons hedenochtend, dat Rusland het aanbod van Engeland en Frankrijk heeft aangenomen, om de plannen van Marshall Europa betreffende in studie te nemen op een gezamenlijke conferentie.

Vrijdag zullen de drie ministers van buitenlandse zaken in Parijs bijeenkomen om gezamelijk overleg te plegen.

De Franse gezant in Parijs kwam persoonlijk het antwoord bij Bidault brengen (Parijs, (AP) 23.6).

DE FILIBUSTER ACTIE.

Voor het eerst heeft de Amerikaanse senaat 'n dag en 'n nacht vergadert als gevolg van een zg. filibusteractie van de linkerzijde tegen de arbeidswet die het huis afgevaardigden overstemde, nadat president Truman zijn veto er tegen had uitgesproken, ondanks dit veto nam men de wet toch aan.

De wet beperkt recht op stakingen en de zgn. closesmop. De senatoren lossen elkaar met spreekbeurten af, zij liggen ongeschoren op hun stoelen. Senator Morse wist tien uur achtereen te praten en moest tenslotte steunen op een stapel boeken, om niet om te vallen. Zijn woorden waren niet meer te verstaan het werd een onverstaanbaar gemompel. De senaat besloot tenslotte de stemming tot Maandagavond uit te stellen (Washington, (AP) 22.6)

DE LANGE VERGADERING IN HET WITTE HUIS.

„Vrijbuiters".

Een groep senatoren waaronder zowel republikeinen zowel als democraten trachten in de senaat de beslissing over de wet, waartegen Truman een veto indiende tegen te houden, opdat het volk zich zou kunnen uitspreken.

(Men noemde deze politiek volgens de AP-correspondent Jack Bell, een vrijbuiters-politiek) Ze kwamen tegen de wet op en blijven doorpraten, zij noemen het geen vrijbuiterspolitiek om de stemming te voorkomen, wel is het vrijbuiterspolitiek, om het debat tot in de oneindigheid te rekken. De vergadering duurt nu reeds langer als 24 uur.

Senator Murray kon niet meer doch een ander nam het maar weer van hem over. De senator Morse begon in de morgen en sprak door tot de middag. Ze gaven toe in de middag wel te zullen verliezen, doch ze hebben nog een beetje hoop. Taylor sprak acht uur en 52 minuten lang. Er kwam een motie om de vergadering tot Maandag uit te stellen, doch men verwierp de motie met 50 stemmen tegen 14, zodoende het krachtsverschil aantonend. De democraten verklaarde zich pessimistisch over hun kans, om de wet tegen te houden. Er zijn twee die het veto onderschrijven, doch één van hen is ziek, terwijl de andere in Génève zit, doch senator Taft verklaarde dat hun afwezigheid van geen invloed is op de stemming (Washington, (AP) 22.6).

HEILIGVERKLARING.

Gisteren had een groot feest plaats in Rome Z.H. de Paus verklaarde Joao de Brito een Portugees missionaris uit de zeventiende heilig, tesamen met Giuseppe Cafasso, Bernadino Realino.

De twee laatste personen zijn Italianen. De Paus arriveerde om 6 uur, toegejuicht door duizenden pelgrims, die uit Portugal waren gekomen, of uit de Portugese koloniën. De Paus verklaarde hierbij de eerste Portugees heilig (De AP- correspondent is een beetje in de war, hij weet niet dat Antonius van Padua uit Lissabon afkomstig is. — Red.).

Joao de Brito een Jezuïet gaf gehoor aan de oproep van St. Franciscus Xaverius, doch bleef in Goa achter om daar te werken. Het is niet de gewoonte dat er in één plechtigheid verschillende personen tegelijk heiligverklaard worden. De St. Pieter was prachtig versierd en men bracht een schilderij aan van Michael Angelo, dat vroeger gebruikt was bij de heiligverklaring van Leopold van Oostenrijk in 1485.

De Paus zette het Ave Maris Stella in, dat door het koor verder werd gezongen (misschien bedoeld de correspondent hier het Veni Creator. — Red.).

Er waren ongeveer een 500 Portugese pelgrims die een lange stoet van een mijl naar de St. Pieter trokken. Aan het hoofd van de stoet liepen twee Portugese Kardinalen, de Kardinaal van Lissabon Cerejeira en Kardinaal de Gouveia van Mozambique.

Ook de Koning van de Congo don Pedro de vierde en zijn echtgenote liep in de stoet mee, er waren pelgrims van Portugal, Mocambique, Angola, Timor, Kaap Verdische eilanden, Macao, Canarische eilanden, Guinea.

Er was een apart vliegtuig gekomen met journalisten en fotografen en radio-reporters. Men kreeg van de Vaticaanse autoriteiten geen vergunning, om in de St. Pieter foto's te maken, en op het laatste ogenblik weigerde men ook de uitzending via de radio.

Er zal nog een speciale audiëntie zijn voor de Portugese pelgrims. Op de audiëntie zal de koning van de Congo aan den Paus als geschenken twee slagtanden van een olifant aanbieden (Rome, (AP) 22.6).

Z. H. DE PAUS.

Jongste foto van den Engelsen Koning.

het nieuws van vandaag

Er is goed bericht in de wereld, de Russische gezant is bij de minister van buitenlandse zaken gekomen om hem mede te delen, dat de Russen het aannemen. Molotov zal Vrijdag naar Parijs komen om te samen met Bevin en Bidault te confereren over de hulp, die Amerika wil bieden. Is het niet opvallend, eerst ging daar de Russische pers die hulp van Marshall ongenadig afbreken en schold men van dollar politiek, en van voortzetting van de Truman doctrine over Europa, en werd er nog wel geinsinueerd, dat het een camoufleren was van de economische rampen die Amerika te wachten staan!

We wezen er op dat dit maar officieus, bericht geving maar officieus, berichtgeving ving toch nog wel eens anders kon zijn.

Hoe moeten we dit verklaren? Een verklaring ligt voor de hand, de Russen hebben zich vergallopeerd, ze dachten niet mee te moeten doen, doch op de hoogte gesteld, dat het menens is, om dat plan door te zetten, willen ze op de hoogte blijven en doen mee aan de voorbereidende besprekingen. Het gevolg is dat de heren na de mislukte conferentie van Moskou elkaar alweer eens eerder spreken en elkaar nu weer de gelegenheid geven om de waarheid te zeggen.

Laat ons hopen, dat er een mooi plan groeit en er op zakelijke basis een vergelijk met de Russen wordt gevonden.

In Amerika lacht men met die senatoren, (zoals Curaçao lachte met die statenleden), die de waardigheid van de senaat naar beneden halen en een methode toepassen, die in de A.P. dienst en in de Aneta persdienst een vrijbuitersmethode genoemd wordt. Dat schijnt het gevleugelde woord te zijn. Hun actie haalt dus niets uit men heeft wel tenslotte maar besloten de vergadering tot Maandagavond uit te stellen, de heren zijn dan weer uitgerust en zonder het spelletje opnieuw kunnen beginnen.

In Indie gaat het over en weer toch verder.

We kregen Zaterdagmiddag het stuk dat de minister aan de tweede kamer zond en dat ons een afdruk geeft van de brief van de Indonesische delegatie nadat de commissie generaal maar besloten had zich tot de regering te wenden daar het toch niets meer uithaalde.

Heden publiceren we de algemene inleiding.

Intussen is het gehele conflict reeds in een verdere phase.

Het memorandum van de commissie generaal aan de regering werd niet bekend ondanks, dat het blad „Trouw" tweemaal beweerde te weten, wat er instond.

Intussen heeft Walter Foote de consul generaal der Amerikanen in Batavia met Soetan Sjahrir gepraat en dit had tengevolge dat Sjahrir nog eens voor de radio kwam, en men stuurde van Indonesische zijde een afschrift van de speech van Sjahrir naar de commissie generaal, die deze gelegenheid aangreep om een antwoord te zenden, waarin niet alleen maar vertelt werd dat men bedankte voor de goede ontvangst, doch waarin men nog andere geluiden laat horen.

Hierop moet natuurlijk weer een antwoord komen van de republikeinse kant ,doch Reuter weet nu te verklappen dat de Indonesiers het onderling niet eens zijn.

Nieuws van Nederlands Indie

De rede van Sjahrir biedt hoor en wederhoor

ANETA SEINT.

In een brief van de commissie generaal aan de delegatie van de republiek heden verzonden wordt voldoening uitgedrukt over de aanvaarding door de Indonesiërs van de positie van de vertegenwoordiger van de Nederlandse Kroon in de door de Nederlanders voorgesteld tussentijdse regering voor de gehele federatie Deze brief werd heden verzonden. Deze brief was een antwoord op een brief, welke de radiorede van Sjahrir bevatte.

De Commissie Generaal verklaarde verder, dat er geen sprake van is, dat de onderhandelingen de maatregelen tot uitvoering van de overeenkomst van Linggadjati uit handen van de beide delegaties genomen worden om dan aan de tussentijdse regering zou toevertrouwd worden.

Hedenochtend beraadslaagde de delegatie van de republiek over het antwoord van de commissie-generaal, welke als antwoord kwam op de brief of nota, die men zond, inhoudend de speech van Soetan Sjahrir.

Een vertegenwoordiger van de republikeinse delegatie is intussen naar Djokjakarta vertrokken, om de regering van de republiek op de hoogte te stellen over de gang van zaken.

Het republikeinse dagblad „Nieuwsgier" schrijft dat het duidelijk is, dat de laatste stappen door de delegatie van de republiek te laat komen voor een hervatting van de onderhandelingen.

Het andere republikeinse dagblad „Merdeka" zeide, dat de rede van Sjahrir nogmaals de wens uitdrukt van de Indonesiërs op tot een vreedzame oplossing te geraken. Volgens een ander blad van de republikeinse zijde genaamd „Rajay" is het nu aan de Nederlanders om gevoels van wantrouwen aan weerskanten te doen verdwijnen.

BESPREKINGEN TE BATAVIA.

Hedenochtend arriveerden te Batavia Sjarifoedin, minister van defensie tesamen met den minister van binnenlandse zaken Roem, de voorzitter en enkele leden van het voorlopig republikeins parlement, en de republikeinse partijleiders.

Deze heren komen tesamen ter bespreking van de huidige situatie en de opstelling van het republikeins antwoord op de laatste brief van de Commissie generaal in welke brief de Commissie generaal de voldoening uit over het feit dat Indonesië de voorgestelde positie van de vertegenwoordiger van de Nederlandse Kroon in de door de Nederlandse regering voorgestelde interim federale regering aanvaardt.

In deze brief vraagt de Nederlandse regering een spoedig antwoord of de door Nederland voorgestelde federale organen ook door de republiek aanvaard worden.

Vescheidene leden van het republikeins gezelschap keerden na de besprekingen met Sjahrir terug teneinde verslag uit te brengen. Volgens „Reuter" is er geen overeenstemming bereikt over de formulering van het antwoord en men heeft een voltallige zitting van het kabinet voor Dinsdag as. bepaald.

BESCHIETING.

Het legerbericht van de Indonesische republiek bericht, dat een van de kustwachten in een artillerie-duel was gewikkeld met een Nederlandse destroyer nabij de plaats Banjoewangi op Java. Hierbij werd een Indonesiër gedood en drie gewond.

De oorzaak van het gevecht werd niet vermeld, doch de Nederlanders zeggen dat de plaats Banjoewangi een springplank is naar Bali en dat van daar extremisten naar dat eiland oversteken (Batavia, 21.6).

(Banjoewangi ligt op de uiterste Oostelijke kust van het eiland Java en ligt aan de straat Bali — Red.).

PLAN MARSHALL.

William Clayton de ondersecretaris voor economische zaken kwam per vliegtuig in Londen aan, om vier dagen met de Britse autoriteiten te confereren over de plannen van Marshall, voordat hij doorreist naar Génève voor de internationale handel conferentie (Londen, (AP) 22.6).

PLAN MARSHALL.

Uit Den Haag wordt bericht dat de vertegenwoordiger in Londen bij de Engelse regering inlichtingen vroeg over de Britse voorstellen in zake de plannen van Marshall. Hij wilde hierover nadere toelichtingen hebben, er werden verschillende punten besproken doch geen concreet plan werd ter tafel gelegd. Men kreeg de indruk dat de formulering van de plannen nog geheel afhangt van het antwoord der Russen.

OLIEBRAND.

Uit Californië meldt men een zware ontploffing aan de boord van de tanker Markay gelegen bij een pier van een eiland het Mormon eiland geheten. De vlammen sloegen ver uit en naderen tot het de grens van het terrein der nabijgelegen olie raffinaderijen. De schade beloopt meer als 10.000 dollar (Long Beach, (AP) 22.6).

6000 DODEN.

De autoriteiten van de Russische bezettingszône melden de opgraving van de lijken van 6000 slachtoffers in Meclemburg die door de S.S. elite in de laatste dagen van de oorlog in Meclemburg gedood zijn. Het waren mensen uit Nederland, Polen, Frankrijk, Hongarije, Noorwegen die tot arbeid in Duitsland verplicht werden. Het eerste graf, dat men nu opende bevatte 35 lijken. Men begon met een graf nabij de stad Sueltzburg (Berlijn, (AP) 22.6).

ENGELAND.

De Premier van Egypte Fahmy deelde mede, dat het wel zeker is, dat Egypte de volgende maand de troepensituatie in Egypte voor de Verenigde landen zal brengen. Egypte wil nl. bij de veiligheidsraad een klacht indienen over het verblijf van de Engelse troepen (Caïro, (AP) 22.6).

NANKING.

Er wordt een nieuwe inval van de Mongolen in China gemeld (Londen, (AP) 22.6).

MESSERSMITH

De afgetreden gezant in Argentinië.

Nota van antwoord aan de Commissie Generaal

(We geven hier de algemene inleiding. — Red.).

De Indonesische delegatie heeft de door de Luitenant-Gouverneur-Generaal op 27 Mei 1947 ondertekende nota van de Commissie-Generaal ontvangen en van de inhoud goede nota genomen. De Indonesische delegatie heeft met waardering kennis genomen van het feit, dat de Nederlandse Regering de overeenkomst van Linggadjati beschouwt als de vaste grondslag van haar beleid met betrekking tot Indonesia, op welke grondslag zij aan dat beleid een ruime en voortvarende uitvoerin gwenst te geven.

Ook de Regering van de Republiek baseert haar politiek op de overeenkomst van Linggadjati en verwacht, dat de Nederlandse Regering de maatregelen in strijd met inhoud en geest van die overkomst ongedaan zal maken.

Met de ondertekening van de overeenkomst verwachtte de Regering van de Republiek, dat de door het Nederlandse leger ondernomen maatregelen te Buitenzorg, Krian, Sidoardjo en Modjokerto ongedaan zouden worden gemaakt, terwijl de blokkade van de republikeinse havens zou worden opgeheven.

Tot haar spijt is er echter nog steeds geen einde gekomen aan de vijandelijkheden, terwijl ook de blokkade nog steeds niet is opgeheven en de gezamenlijk vastgestelde demarcatielijnen nog voortdurend worden overschreden, separistische bewegingen in de bezette gebieden, die op de openbare rust en orde van de gebieden, staande onder Nederlands gezag bedreigen, ongestoord voortgang kunnen vinden, waardoor de twijfel en onzekerheid omtrent de bedoelingen van de Nederlandse Regering ten opzichte van Indonesia worden vergroot.

Eerder vermelde gebeurtenissen scheppen een psychologische toestand, welke de oplossing der verschillende vraagstukken moeilijker maakt.

In de nota van de Commissie-Generaal wordt voortdurend naar voren gebracht, dat er in het republikeins gebied geen rust en orde en geen recht en veiligheid bestaan. De Indonesische delegatie neemt met verbazing kennis van deze beschuldigingen, aangezien bezoekers van het Republikeinse gebied, welke niet gering in aantal zijn en waaronder ook Nederlanders in officiële dan wel niet officiële capaciteit, zich met eigen ogen hebben kunnen overtuigen van de welvaart en vredigheid in het Republikeinse gebied. Daarentegen zijn er in het door de Nederlanders bezette gebied vele tekenen, die duiden op het onvoldoende aanwezig zijn dan wel ontbreken van de waarborgen voor de ontplooiing van het waarachtige democratische beginsel, bij voorbeeld de arrestatie van leides, de aanhouding van mensen op onvoldoende gronden, de visitatie van journalisten, het verbod van uitsteken van de rood-witte vlaggen, het zingen van het officiële volkslied, het nog steeds van kracht zijn van de exorbitante rechten, de artikelen 153 bis, 153 ter en 161 bis van het Wetboek van Strafrecht van Nederlands-Indië, dat een koloniaal en antidemocratisch karakter draagt, en het gevoel van bedreigd zijn bij de pro-republikeinse gelederen wakker houdt.

Het moet als en vaststaand feit worden aanvaard, dat er in Indonesië geen gebied is, waar vrijheid van beweging, spreken en schrijven zo groot is als in het gebied, dat onder het gezag van de Republiek staat.

Onnodig voorts er nog op te wijzen, dat de vorming en vaststelling van de status van de gebieden buiten de Republiek tot nog toe, ook na de ondertekening van Linggadjati, steeds geschiedden uitsluitend door de Nederlandse Regering, buiten medeweten en medewerking van de Republiek, in strijd met de geest van samenwerking overeenkomstig de bedoeling van Linggadjati.

Desalniettemin blijft de Republiek volharden in haar streven om de overeenkomst van Linggadjati zo eerlijk mogelijk tot uitvoering te brengen. Indien de besprekingen niet vlot verlopen, ligt de schuld zekerlijk niet aan de Republikeinse Regering, doch is de oorzaak hiervan het feit, dat er onder de Nederlanders verschillende van elkaar afwijkende meningen bestaan omtrent inhoud en betekenis van de Linggadjati-overeenkomst en mede door het feit, dat men van Nederlandse zijde somwijlen zich niet voldoende kan realiseren, dat er een nieuwe orde staat geboren te worden.

Hierom is het, dat de Indonesische delegatie het ten zeerste waardeert, dat de Commissie-Generaal thans te kennen geeft de Linggadjati- overeenkomst te willen verwerkelijken op dezelfde wijze als de Indonesische delegatie dit steeds voor ogen heeft gehad. Hebben de Indonesische Republikeinse leiders niet telkenmale weer verklaard, zowel mondeling als schriftelijk, dat de Linggadjati-overeenkomst integraal ten uitvoer moet worden gebracht?

NAGY.

Frerenc Nagy de oud-Premier kwam in Washington op tegen de beschuldigingen, hij noemde de beschuldigingen gewoon absurd. Nagy week uit naar Zwitserland en verblijft nu in Amerika.

Hij ontkende de beschuldigingen, die men publiceerde in een zgn. witboek (Washington, (AP) 22.6)

INVASIE.

In verband met de invasie-dag schreef de „Izvestia" om de invasie van de Duitsers te memoreren in Rusland, dat de Russen, de beschaving voor de mensheid hebben bewaard en het succes voor de Geallieerde verzekerd. De krant vroeg de aanvallers van de Sovjet dit wel te bedenken op deze dag (Moskou, (AP) 22.6).

FINANCIELE POLITIEK IN FRANKRIJK.

Ramadier en Schuman de minister van Financien zullen vanmiddag hun financiele politiek komen verdedigen. Schuman heeft een nieuw belasting plan waarbij de prijzen van verschillende producten zullen stijgen.

Intussen heeft het comite dat de wet ter onderzoek kreeg de wet verworpen met 16 tegen 13 stemmen, doch men meent dat Ramadier toch de wet voor de gehele kamer zal brengen en zo zal proberen een meerderheid te halen. (Parijs, (AP) 23.6).

UIT ROME.

In Italië werd de vroegere vice secretaris van Mussolinie Guiseppe Pizzirani gearresteerd. (Rome, (AP) 23.6).

CURAÇAO

MGR. VERRIET.

Gisteren vierde Mgr. Verriet die nog steeds in het hospitaal verblijft in alle stilte Zijn naamdag.

CARAIBISCHE COMMISSIE.

Heden begint de Caraibische commissie in Jamaica haar vergaderingen. Curaçao is weer gelijk op de conferentie op St. Thomas en Curaçao vertegenwoordigd door de heer Dr. de la Try Ellis. Men vergadert op Jamaica in een hotel gelegen aan de Noordkust van het eiland, het ligt op een afstand van een uur of vijf rijden van de hoofdstad. Er kan in een mooie omgeving zeer rustig en ongestoord onderhandeld worden.

SCHEEPSBERICHTEN.

21 Juni 1947.

Lake Nipigon naar Londen; Bajeux naar Rotterdam; Pierre Laclede naar Paramaribo; Kralendijk van Las Piedras; Pygmalion naar Guanta.

22 Juni 1947.

John Armstrong van Cumana; Samuel Bakke van La Guayra; John Armstrong naar New York; Atlantic Express van Oslo; Douro naar Ciudad Trujillo; Pacific Ranger Pta Gardon; Smauel Bakke naar Barranquilla.

EEN OFFICIER SCHRIJVER.

In de West Indische Gids verscheen een levensbeschrijving van een officier Jhr. H. de Vaynes van Brakell. De man was jarenlang in de West en schreef een artikel: „Vrijmoedige gedachten omtrent het Nederlandse Zeemagt in de West Indiën". Dit artikel verscheen in de „Verhandelingen en Berigten betreffende het zeewezen" jarg. 1857.

Hij was commandant van de brik „de Lynx". In de maand Maart 1865 werd hem een geheime opdracht gegeven door de minister van Koloniën C. F. Pahud, om gegevens te verzamelen over de Aves en de Rocas eilanden — omtrent welker bezit toen twijfel bestond — en de klippen te onderzoeken op de guanolagen. Hij nam proeven mee naar Holland, waar ze aan de universiteit van Leiden later werden onderzocht, doch het onderzoek schijnt niet erg gunstig te zijn uitgevallen.

In het jaar 1870 publiceerde hij nog een werk getiteld „Zestien Zeereizen" (Amsterdam 1870).

Wie meer over de man wil weten lezen het jongste nummer van de West Indische Gids, waarin zijn leven beschreven wordt door Jhr. van Panhuys.

MGR. WULFING-VERENIGING.

Deze sympathieke vereniging zond ons het volgende schrijven, dat we gaarne publiceren.

Ons volk dat zijn priesters eert, moet geprezen worden.

„Geruime tijd reeds heeft de Monseigneur Wulfing Vereniging **niets van zich doen horen.** De Vereniging is zoals U bekend, in 1940 opgericht te Willemstad met het doel financiële steun aan de Rooms Katholieke Missie van Suriname te verlenen, in dezelfde geest als de Petrus Donders Stichting in Suriname. De steunverlening bleek vooral noodzakelijk te zijn toen de Missie de steun van Nederland moest derven in de oorlogsjaren die achter ons liggen.

Het bestuur was van mening, dat daar deze vereniging evenals vele andere een zg. oorlogskindje is, deze geen recht van bestaan heeft dus zou kunnen worden geliquideerd. Op de Bestuursvergadering gehouden op 4 Juni j.l. werd het het Bestuur duidelijk, dat ingevolge onze Statuten er geen redenen waren om tot opheffing van de Vereniging over te gaan.

In tegendeel, in een brief van Monseigneur Kuypers, Apostolisch Vicaris van Suriname bedankte Zijne Hoogwaardige Excellentie voor de gewaardeerde steun van de vereniging gedurende de oorlogsjaren en deed een beroep op de milddadigheid van de leden en heel speciaal op die der Surinaamse Rooms Katholieken.

In verband met het bovenstaande delen wij U mede, dat nu de eerste phase van de vereniging achter ons ligt, thans de tweede phase is ingetreden. Het bestuur dat ongewijzigd is, bestaat uit:

Dr. M. Berkenveld, voorzitter; Mej. I. Relyveld, secretaresse; A. B. Lo-Fo-Wong, Penningmeester; de commisarissen B. Klarg en L. C. Zuiverloon, waaraan is toegevoegd den Weleerw. Pater Brada O.P. als Geestelijk Adviseur.

Onze penningmeester zal U in de loop van de maand Juli bezoeken voor het innen van Uw bijdrage, terwijl stortingen kunnen gedaan worden op de Hollandse Bank Unie N.V. Wij vertrouwen dat U geen bezwaar zult maken Uw bijdrage ook over de eerste 6 maanden te storten.

Wij doen een beroep in het belang van onze Katholieke Surinaamse Missie op al onze katholieken hier op deze eilanden."

DEPARTEMENT VAN ONDERWIJS EN VOLKSONTWIKKELING.

Zoals blijkt uit een advertentie, die een dezer dagen in de plaatselijke pers werd opgenomen, is het Departement van Onderwijs en Volksontwikkeling voornemens om op regelmatige tijden voorstellingen te geven van **documentaire culturele films** ten gerieve van houders van leeskaarten van de Gouvernements-boekerij. Uiteraard kunnen ook niet-houders, die belang stellen in deze films, geïntroduceerd worden.

Verwacht wordt evenwel, dat **deze film-voorstellingen** het aantal abonnee's van de Gouvernements-boekerij zullen doen toenemen.

Het programma voor **Woensdag 25 Juni 1947** luidt:

„Samen op weg", een film, die een duidelijk beeld geeft van wat Nederland tijdens de bezetting heeft moeten verduren, alsmede van de bevrijding en het begin van de wederopbouw.

„High over the border", een Amerikaanse film over trekvogels met in het Nederlands gesproken woord.

„Insects as carriers of disease" een grappig gekleurd tekenfilmpje met een ernstige ondergrond.

„Hymn of Nations", het symphonie-orkest van de National Broadcasting Company met solist en koor onder leiding van Arturo Toscanini speelt de ouverture „La Forza del Destino" en het „Lied der Volkeren", beiden van **Verdi.**

De 2 t.m. 4 films werden welwillend beschikbaar gesteld door het Amerikaanse Consulaat alhier. Aanvang 8 uur n.m.

Wat is fijner, op een olifant of op een mooie fiets?

Bezoek der Arubaanse sportvrienden aan Curacao

Zaterdag jl. bracht de „Ezel" uit Aruba 20 voetballers en zeven bestuursleden van de Aruba Voetbal Bond naar ons „dushi" eiland. Onder de bestuursleden bevonden zich de Voorzitter, 2e Secretaris en penningmeester van de A.V.B. resp. de heren **Freddy Beaujon, Odubel en Kaliel.** De heer Nicolaas Hillhorst kwam in de functie van lid der elftalcommissie mee. Hij is ook lid van het bestuur van de A.V.B.

Over de reis vertelde de heer Hilhorst ons, dat het voor zich zelf spreekt, als hij ons zegt, dat zij met de „Ezel" waren gekomen.

De Arubanen kwamen teneinde twee wedstrijden te spelen, om een team vast te stellen, die Aruba in Haïti zou moeten gaan vertegenwoordigen. Hiertengevolge hebben zij het recht gekregen, om gedurende de gehele wedstrijd van 3 spelers te veranderen, waarvan zij ook degelijk gebruik gemaakt hebben. Wij zullen nu de twee wedstrijden gaan bekijken. Allereerst Zaterdag jl.

Curaçao — Aruba 4—1.

Deze uitslag is ietsjes geflatteerd. Het spel der beide partijen was in het begin slap en van Curaçao wier spel wij kennen, kunnen wij zeggen, dat het beneden peil was. De opstellingen waren als volgt:

Aruba (blauwe hemd en witte broek).

„Goe" Franken
Jossi Brokke Emil Orman
(aanvoerder)
Lobo Ridderstap
W. Echteld „Chico" Romero
Pero Brokke Juan Briezen Frans Kelkboom Casimiro Briezen Jansen

O

Bernabela Juliana Isebia (Gogo)
Jansen (Mario) Heiliger
Vlinder
Giribaldi (Geia) Korps (Willy-Loci Mercera Matrona
(aanvoerder
Hato

Curaçao (Oranje hemd met blauwe broek-).

Tegen 4.40 uur floot scheidsrechter **G. van Ham** en de beide captains begaven zich naar het middenveld alwaar de heer van Ham de toss afnam. De elftallen stelden zich op. Aruba tegen wind in en Curaçao had dus de wind in de rug. Er was niet veel wind. De zon daarentegen was wel scherp en de zonnestralen kwamen recht in de ogen van de Curaçaose achterhoede. De wedstrijd begon erg slap. In de voorlinie van Cur. had Juliana verscheidene doelkansen, maar telkens hield hij de bal te veel bij zich en de achterhoede der Arubanen verdedigden hun doel op uitstekende wijze. De gehele wedstrijd door blonk de achterhoede van Aruba door haar zelfbewustheid en schoon spel. Niettegenstaande het flink aanpakken van de achterhoede der Arubanen gelukte het Bernabela even voor vijfen te scoren. Van een mooie voorzet van de rechtervleugel maakt hij gebruik om een kei hard schuin gericht bal op de Arubaanse doelverdediger te plaatsen, die niet in staat was het gevaar te ontwijken. De stand werd 1—0.

Deze verandering in stand bracht enigszins „spirit" in het spel der Arubaanse voorhoede. Juan Briezen werd vervangen door Hans Naar, geen onbekende in de Cur. sportwereld. Ons inziens bracht deze verandering geen verbetering met zich mede, integendeel, scheidsrechter Ham moest herhaaldelijk zijn fluit laten weerklinken om een of ander gevaarlijk spel van Hans te corrigeren. Het spel werd wat forser, om het woord ruw niet te gebruiken.

Even voor de rust kwam het tweede doelpunt. Nu van de rechterzijde; met een voorzet van de linkerzijde, door Bernabela welke voorschot met zijn **rechtervoet** werd gedaan. Het was een der weinige momenten dat de tribune daverde, want veel applaus hebben wij gedurende de gehele wedstrijd niet kunnen constateren.

Het spel had beter kunnen zijn, ware het niet voor Isebia en Juliana die de bal te veel bij zich hielden. Zij hadden cen te kort spel en bedierven zodoende het samenspel der voorspelers, die op ongelooflijke wijze door den beroemden Giribaldi werden bijgestaan. Laatstgenoemde heeft de gehele wedstrijd door zijn kunsten getoond op het gebied van onderlegd voetballen.

De rust ging in met een stand van 2—0 voor Cur., ofschoon het spel der Curaçaoënaars beneden **peil was. De Arubanen schenen** wat vermoeid te zijn en waren zodoende ook niet primo.

Na de rust was de wedstrijd ietwat geanimeerd. Waarschijnlijk waren de Arubanen van plan het een gelijkspel te brengen, waartoe zij onsinziens ook de kans voor hadden, daar Hato lang niet zo zeker meer is als vroeger. Verscheidene malen was het aan Matrona te danken geweest, dat Aruba niet had gescoord.

Om klokslag 6 uur scoorde Curaçao. Linksbuiten Bernabela gaf een geforceerd voorzet weder met zijn rechterbeen, van welke voorzet Icebia gebruik maakte om met een mooie kopbal de stand op 3—0 te brengen.

Na dit doelpunt zetten de voorspelers der Arubanen alle zeilen bij en Hato had er de handen van vol. Hij danste en sprong voor zijn doel, als iemand die ze zag vliegen. Het leek wel of hij zenuwachtig was en **ontzettend** veel last had van de Arubaanse rechtsbuiten, die uitstekend spel leverde. Ook Kelkboom was gevaarlijk en even na zessen gelukte het hem zelfs te scoren. Met een pracht spel, bijgestaan door zijn linksbinnen, wist hij door te breken en Hato die naar buiten kwam gelopen had het nakijken. De stand werd 3—1.

De zon begon te dalen en ons horloge wees tegen half zeven. De schemering ging in en even voor de scheidsrechter voor eindspel zou fluiten, bracht Juliana de stand op 4—1, in welke stand de eerste wedstrijd eindigde.

Eerlijk gezegd, deze verhouding is geflatteerd, want geen der beide partijen had gespeeld zo wij van haar gewoon zijn. De Arubanen waren uiterlijk vermoeid tegen het einde der wedstrijd en de Curaçaoënaars, ja......

DE TWEEDE WEDSTRIJD CURAÇAO — ARUBA 0—0.

Groot succes voor scheidsrechter van Rosberg.

De opstellingen bij de tweede wedstrijd waren als volgt:

Aruba (geheel in het wit met een rood-wit-blauwe band om de middel).

„Goe" Franken
Wim Echteld Emil Orman
Lobo Ridderstap
Snip Juliana Chico Romero
Tynchi Hoftyler Fr. Kelkboom
Dries Geerman Higinio Jansen
Jani Brokke

O

Bernabela Felipa Isebia Mathilda
Heiliger
Giribaldi Vlinder Korps
Confesor Matrona
Hato

Curaçao (groene hemd met blauwe broek)

Deze wedstrijd was de officiële wedstrijd welke werd opgeluisterd door de muzikanten van Frater Vincentianus van de harmonie B. Moll. Op de Tribune zaten de heren voorzitters van de C.V.B. en de A.V.B. resp. **Mr. Weeber en Beaujon.** Ook waren er aanwezig **Majoor Boutmy, Kapitein Boerma** en verschillende andere uitgenodigden.

MR. WEEBER
Voorzitter C.V.B.

Tegen half vijf kwam scheidsrechter **Rosberg** in korte blauwe broek met witte hemd getooid het veld op. De tribune kwam in leven en begon lawaai te maken, doch de heer van Rosberg bleef even kalm en floot de elftallen het veld op. In twee rijen naast elkaar kwamen de Arubanen en **Curaçaoënaars** het veld opgelopen en stelden zich in een halve cirkel op in het middenveld. Nadat scheidsrechter **van Rosberg** de toss afnam, en de beide elftallen met de nodige cheers elkaar geluk hadden gewenst, stelden de elftallen zich op, gelijk bij de eerste wedstrijd. Cur. had de wind in de rug, en deze keer was er veel wind. De zon was minder scherp en de tribunes gaven meer leven.

Om 4.45 uur begon de wedstrijd met veel meer animo dan daags tevoren. Het scheen of de Arubanen van plan waren te winnen en gezien de Curaçaoënaars de Arubanen hadden onderschat, hadden laatstgenoemden veel kans hun wens te realiseren. De spanning kwam erin toen Kelkboom een harde bal op Hato afschoot, welke bal door Hato met de nodige gymnastische sprongen uit het doel werd gehouden. Al gauw werd Isebia geblesseerd en werd door Shonma vervangen. Wij moeten weer constateren, dat het spel der Curaçaoënaars beneden peil was.

Dat der Arubanen echter was prima, een overwinning voor Aruba zou een betere en juistere beeld van het spel gegeven hebben, doch het gelukte hen niet. De rechtsbuiten en rechtshalf der Arubanen waren ongelooflijk goed, doch dank zij onze expert Giribaldi, die zijn gelijke niet vond onder de 23 andere spelers, die beide spelers de bal vóór de voeten wist weg te halen. Heiliger was Zondag niet op zijn best, wat erg jammer was, daar zijn collega op de linkervleugel (Bernabela) mooie en gevaarlijke voorzetten deed.

De wedstrijd werd zonder één protest der spelers uitgespeeld, wat aan 't tactisch optreden van van Rosberg te danken was. Hij floot zelfbewust en zag tot de kleinste fouten. Het deze wedstrijd heeft van Rosberg zijn oude goede naam herwonnen.

Over het algemeen gesproken, mag gezegd worden, dat in de eerste helft de Arubanen veel beter spel geleverd hebben dan de Curaçaoënaars. Curaçao heeft waarschijnlijk, op de uitslag van de vorige wedstrijd reagerende, het spel der Arubanen onderschat, waardoor Curaçao verschillende malen in moeilijke posities kwam te verkeren. De wedstrijd was wel beter dan daags tevoren, doch er mag niet gesproken worden van een spannende harde wedstrijd zo wij van onze jongens gewoon zijn. Geconcludeerd mag worden, dat het spel van Curaçao achter uitgaat.

NABESCHOUWINGEN.

De eerste wedstrijd was eerlijk gesproken een tegenvaller, misschien waren de jongens van Aruba niet fit, misschien waren ze vermoeid van de vliegtocht, of war het de zenuwen? Was er „plankenkoorts" op een vreemd veld, het vlotte niet, de spanning was er niet. Dit gaf ook de reactie dat het publiek stil bleef, en lange tijd totaal niet loskwam. Het was bijkans stil in het stadion, zodat iemand die buiten stond niet zou kunnen geloven dat daarbinnen zoveel honderde mensen bijeen waren.

De ene goal die Aruba nog maakte, was eigenlijk volgens „vakmensen" een fout van Orilio Hatot, die niet veel te doen had, doch die deze bal niet goed onder controle had. Te gemakkelijk kwam de overwinning en dat breekt ook de „spirit" bij de winnaars.

Het HOOFD van het DEPARTEMENT van ONDERWIJS en VOLKSONTWIKKELING, MAAKT BEKEND, dat met ingang van Woensdag 25 Juni 1947 om de 14 dagen Documentaire en Cultureele films zullen worden vertoond ten gerieve van houders van leeskaarten van de Gouvernements-boekerij, op de binnenplaats van voornoemd Departement.

Aanvang: 8 uur n.m.
Einde: 10.30 n.m.
Programma: verkrijgbaar in de uitleenhal.

FRANS EN CARMEN ZIELINSKI - NIEUW
geven met blijdschap kennis van de geboorte van hun zoon
Gunter Erwin
Sin Pedro Hospitaal Aruba, 20 Juni 1947

SPORT

K.S.C.

Korfbal St. Rosa: Velox — Luctor 0-0; de wedstrijd werd door Velox met penalties gewonnen).

Stormvogels — D.B.O. 4-0; Ster — Dos Caminos 3—1.

TENNIS.

De tennis wedstrijd om de Reghunath beker kon niet uitgespeeld worden van wege de vallen duisternis. Men zal de wedstrijd uitspelen op 13 Juli

Fregat „Johan Maurits" in het vaderland teruggekeerd

Na reis voor vlag vertoon in Zuid-Amerika.

Na een reis van anderhalf jaar is het Nederlandse oorlogschip „Johan Maurits" in Amsterdam teruggekeerd.

Het schip heeft de Nederlandse vlag hooggehouden in Midden- en Zuid-Amerika, **nadat het eerst wegens bijzondere omstandigheden enige tijd in Curaçao had moeten liggen, waar het tenslotte door de „Van Speyck" werd afgelost.**

De „Johan Maurits", die op 15 Februari 1946 uit Amsterdam vertrokken was, na dat het schip door H.M. de Koningin was geïnspecteerd, heeft talrijke havens in Midden- en Zuid-Amerika aangedaan.

De commandant, kap. luit. ter zee J. H. P. van Roosevelt — uit dezelde familie stammend als wijlen president Roosevelt — was zeer tevreden over de bemanning, die zich in de havens keurig had gedragen. Nederland staat in Zuid-Amerika uitstekend aangeschreven, zo vertelde de commandant, en men verlangt weer naar Nederlandse goederen. Vele Hollandse schepen werden onderweg begroet en in iedere haven, waar zo'n schip lag, was de bemanning onze eregast.

Bij aankomst in Amsterdam, waar het schip aan de steiger van de S.H.V. aan de De Ruyterkade ligt, werd het begroet door de leerlingen van de St. Stephanus Bellisinischool uit Tuindorp Oostzaan, die voortdurend briefwisseling met de bemanning had gehouden.

Natuurlijk waren ook talrijke familieleden aanwezig.

De „Johan Maurits", oorspronkelijk een Engels schip en tijdens de oorlog door Nederland gekocht, blijft een week in Amsterdam en zal dan in Den Helder een goede beurt krijgen. Op 1 Augustus vaart het de Noordzee op voor de visserijinspectie. (De Tijd).

Op weg naar Den Helder.
Lastige navigatie tussen de mijnenvelden.
Gelukkige vaart van de „Johan Maurits".

Groot was de belangstelling in Hoek van Holland. Over de railing der Engelse jagers hing de matrozen en zij juichten het vrijgekomen schip hartelijk toe. Een duiker onderzocht de bakboordschroef en het bleek, dat de bladen voor ongeveer de helft kapot waren. De gaten, die de boei in de scheepshuid had geramd, werden met cement, spek, hout en alles wat er voor dienstig was, improvisatorisch gedicht.

De Engelse jagers en de Nederlandse Z 5 voeren nu en dan de Waterweg eens op en konden dat doen, omdat zij voorzien waren van een gausse-kabel. Herhaaldelijk namen zij bepaalde punten onder vuur, waarin verondersteld werd, dat zich parachutisten bevonden. Doorlopend werden troepen naar Rozenburg gezonden om parachutisten onschadelijk te maken en ook de streek benoorden Hoek van Holland bleek niet zuiver te zijn. Matrozen en mariniers van de „Johan Maurits van Nassau" trokken door het dorp zelf om de vreemde smetten uit Hoek van Holland te verwijderen. Canadese troepen hadden zich op barakken en gebouwen geposteerd en schoten op overvliegende vliegtuigen.

De „Johan Maurits" liet zich evenmin onbetuigd en men zag twee Duitsers omlaag storten. Uit voorzichtigheid zette de overste Van Leeuwen zelfs de steigers af om te voorkomen, dat brutale parachutisten een poging zouden doen om zich meester te maken van de daar liggende schepen om deze te beschadigen. Er werd wel veel geschoten, maar niemand werd gedood of gewond.

Onder deze omstandigheden werd het Eerste Pinksterdag. 's Middags kwam het bevel om met spoed naar Den Helder op te stomen en om vijf uur werd de „Johan Maurits" ontmeerd. Juist voor het vertrek kreeg ze nog een zwaar bombardement te verduren. Een groot eskader Duitse vliegtuigen zwermden boven Den Hoek. Zij lieten bommen vallen, die kennelijk voor het fort en de oorlogsschepen bedoeld waren. Dit was eigenlijk de grote vuurdoop van het schip.

De commandant had reeds in de vorige dagen kunnen constateren, dat zijn mensen door een voortreffelijke geest waren bezield.

Het was een bemanning, die voor drie-kwart reeds tien maanden op hetzelfde schip diende. De neiging om herhaaldelijk mensen over te plaatsen, had de korpsgeest van de kanonneerboot vrijwel niet aangetast. Men was op elkaar ingesteld en de verrichtingen aan boord functionneerden dan ook voortreffelijk. Ook bij dit ontmoeten onder zwaar bombardement liep alles op rolletjes. Links en recht vliegen de bommen neer, maar de mannen bleven rustig op hun post en werkten zo snel en zeker alsof het een oefening in vredestijd betrof.

Onvrijwillige gast.

Er deed zich nog een merkwaardig voorval voor. Een Engels matroos was aan boord gekomen om een brancard te lenen voor gewonden die op zijn schip waren gevallen.

Hij kwam pas weer aan dek, toen de „Johan Maurits een held eind van de kant lag. Onder deze omstandigheden viel er niet aan te denken een sloep uit te zetten of de wal weer op te zoeken. Het was wel vervelend voor den bondgenoot, maar hij moest mee naar DenHelder. Eerst keek de jongen wel een beetje gek, maar hij voelde zich blijkbaar gauw volkomen thuis op zijn nieuwe schip en heeft de nacht rustig gepiept.

In Den Helder is hij van boord gezet en wat er verder met hem gebeurd is, kunnen wij niet vermelden. Waarschijnlijk is hij wel met een van de Nederlandse oorlogschepen mee naar zijn vaderland gegaan.

Op de „Johan Maurits" was de oorlogswacht betrokken. De helft van de bemanning stond op post en de andere helft rustte.

Dit rusten moest echter van die aard zijn, dat men bij het eerste schot op zijn post kon komen.

De „Johan Maurits" stoomde ongeveer tien mijl uit de kust. Tussen IJmuiden en Callantsoog lag namelijk een groot Engels mijnenveld, waar men met een veilige boog omheen moest. Gevaar, dat men het schip voor een Duitse oorlogsbodem zou aanzien, bestond er niet, daar de Engelse vloot, die op de Noordzee kruiste op de hoogte was van de geheime verkenningsseinen.

Om kwart over tien 's avonds kreeg de commandant bericht, dat een schip met gedoofde lichten, vermoedelijk een kruiser, in zicht was. Onmiddellijk werd alarm gemaakt en 142 man waren klaar voor het gevecht. Men gaf het verkenningssein, doch ontving geen antwoord. Toen richtte men het zoeklicht op het onbekende schip en dit bleek de onschuldige Hollandse koopvaarder „Westdijk" te zijn, die vermoedelijk krijgsgevangenen naar Engeland had gebracht en nu weer op weg was naar het vaderland. De „Westdijk" kreeg opdracht de reis te vervolgen en een vijandelijk vliegtuig beijverde zich zijn mitrailleur te legen. Voor wie de kogels bedoeld waren, bleef onbekend.

Gemakkelijk was de navigatie niet. De kustlichten waren gedoofd, zodat plaatsbepaling op vaste oriënteringspunten niet mogelijk was. Vooral bij de Haaksgronden was de toestand niet aangenaam, omdat men daar door een vrij nauwe doorgang moest aan weerszijden het mijnenveld en de gevaarlijke gronden.

Om middernacht kon men op de Poolster breedte bepalen en zodoende kwam men goed voor de ingang van het Schupengat.

Het bleef nog wat gissen, daar de commandant niet kon uitmaken, hoever hij liep, dank zij de gedeeltelijk vernielde schroef.

Bij het Schulpengat kreeg de „Johan Maurits" nog een vliegtuigaanval te verduren. Bommen en mitrailleurkogels vielen op weinig meters afstand van het schip. De bemanning bleef kalm **op haar post en van nervositeit** viel niets te bespeuren.. Dit was nu eenmaal oorlog. Dergelijke dingen had je te verwachten.

Het onaangename vliegtuig werd neergehaald. Of de landbatterijen dan wel het zware mitrailleurvuur van het oorlogsschip **het beslissende schot gaf,** viel natuurlijk niet uit te maken, maar hoofdzaak was, dat de lagtpost was verdwenen. De vaart op de rede werd ook al weer door de magnetische mijnen geen plezierTochtje.

Maar alles verliep goed. De „Johan Maurits" totaal onbeschermd tegen dit nieuwe wapen, had tot nog toe niet over pech te klachen. Netjes kwam zij door het gevaar heen.

(PIET BAKKER)

Onze hartelijke gelukwensen.

Naar men zich herinnert heeft de heer B. Maduro enkele maanden geleden een grootse ontvangst bereid aan de ss. „Gothland".

VERLOOFD

VILMA COENRADA DE LANNOY

EN

DESIDERIO S. DE WINDT

W'stad, 22 - 6 - '47

HULDIGING.

Verleden Zaterdag in de namiddag werd Mevr. Arcadia Patscheider geb. Hart in het privé kantoor van den Heer Alex Curiel in de Keukenstr. **gehuldigd ter gelegenheid van haar 20 jarige dienst bij de firma Morris E. Curiel & Sons. N.V.** Doordat de **jubilaresse in rouw is, moest de** huldiging plaats hebben in beperkte intieme kring, bestaande uit de Directeuren en andere employees, **die meer dan vijftien jaren bij de firma werkzaam zijn, waaronder een van 28 jaren nl. de Heer Ch. C. P. Maduro.**

Zij werd in zeer warme woorden toegesproken door den Directeur Generaal, den Heer Alex Curiel, die van de gelegenheid gebruik maakte de verdienstelijkheden van Mevr. Patscheider te schetsen, haar ijver en betrouwbaarheid te waarderen en haar te danken voor de welwillende medewerking welke de firma van haar gedurende die tijd mocht ondervinden. Voorwaar een **merkwaardig feit,** daar, met uitzondering van Gouvernementsambtenaren, Mevr. Patscheider tot een der eersten van het vrouwelijk geslacht behoort, die voor twintig jaren bij een particuliere firma werkzaam is geweest. De 20 jarig knoop van verdiensten werd haar op de borst gespeld door den genoemden Heer Curiel, terwijl zij bloemen mocht ontvangen van haar medewerkers, die haar ook ten **hoogste apprecieren.**

Na een paar glaasjes champagne, en vertrouwelijk gekout dankte Mevr. Patscheider zichtbaar ontroerd voor de mooie woorden haar toegesproken en liep de receptie tegen zes uur ten einde.

K.L.M.

Het K.L.M. vliegtuig dat Zaterdag jl. uit Curaçao vertrok is Zondag des morgens om 10.30 uur Nederlandse tijd te Schiphol geland.

K.L.M.

Bij de tweede kamer is een wetsontwerp ingediend inhoudende een subsidie van de regering aan de K.L.M. teneinde haar uitbreidingsprogramma te kunnen volbrengen. De K.L.M. is voornemens de volgende routes te gaan onderhouden: **wekelijks: 6 maal Amsterdam — New York;** zes maal Amsterdam — Batavia; **drie maal Amsterdam — Johannesburg;** drie maal Amsterdam — Curaçao; en in de interamerikaanse lijnen drie maal wekelijks Curaçao — Rio de Janeiro en Curaçao — Mexico. Andere lijnen zijn reeds in studie.

NIEUWE PASTOOR.

In verband met het vertrek van Pastoor Boradori naar Holland is de Eerw. Pater van Kasteren benoemd tot Pastoor van Marigot, het Franse gedeelte van St. Maarten, dat ook onder zorg der Nederlandse paters Dominicanen ressorteert.

DECORATIE VOOR DEN HEER B. MADURO.

Aangenaam is het ons hierbij onzen lezers te kunnen mededelen dat onzen landgenoot, den heer Benny Maduro, Consul Generaal van Zweden, de eer is te beurt gevallen door Z.M. den Koning van Zweden, te worden begiftigd met de onderscheidingsteken van de Orde van de „Noorder Ster" in de rang van officier, terwijl terzelfder tijd aan zijn neef den Heer Monti Maduro, Vice Consul, de onderscheiding van Vasa in de rang van Officier is toegekend.

INDIË APOSTOLISCHE DELEGATUUR?

Uit Rome wordt aan A. F. P. te Brussel gemeld, dat Z. H. de Paus de Belgische prelaat Mgr. Georges de Jonghe d'Ardoye, Apostolisch gedelegeerde in Irak, in de zelfde functie te Batavia heeft benoemd.

Tot zover het bericht van A.F.P.

Hoewel het in de lijn der ontwikkeling ligt dat een Apostolisch Delegaat wordt benoemd voor Indië met zijn 16 kerkelijke gebieden, werkt het bevreemding dat ruchtbaarheid aan het feit wordt gegeven een week voor de Apostolische Vicaris van Batavia, Z. H. Exc. Mgr. P. J. Willekens, in Nederland voet aan wal zal zetten.

Tot nu valt Indië onder de Apostolisch Delegaat te Sydney. Onverwacht is de benoeming van een Apostolisch Delegaat voor Indonesië niet, daar hiervan reeds sprake was voor de laatste oorlog. (De Tijd).

Naar men zich zal herinneren was Mgr. Gijlswijk oud pastoor van de St. Annakerk op Curaçao delegaat voor Zuid Afrika ook een tijdlang speciaal delegaat voor Nederlands Oost Indië.

COMMENTAAR.

Het blad commentaar uitgave van de regeringsvoorlichtingsdienst bevalt deze slechts oud nieuws over Curaçao nl. de visite van de minister Beel en Jonkman en de visitie van de departementale commissie.

OLIENIEUWS.

Petroleum.

De producten van Bolivia voor 1947 zal 50% hoger zijn dan de 1946-producten van 1.000.000 vaten, tengevolge van een uitbreidingsprogramma, dat met **Amerikaanse fonden wordt gefinancieerd.** De totale investering bedraagt $ 14.100.000, waarvan $ 8.500.000 afkomstig is van de Export-Import Bank. (E.V.)

SLAP.

Het moet ons van het hart, dat de motie van de partijraad van de P. v.d. Arbeid in zakke Indië een zeer slappe indruk maakt.

Men zou haast gaan menen, dat onze regering de schuld is van de vertrouwenscrisis. **Aan haar** immers en aan haar alleen worden concrete eisen gesteld om het geschokte vertrouwen te **herstellen, om te beginnen niets meer of** minder dan zo spoedig mogelijk vermindering van onze troepenmacht, en dat terwijl uitdrukkelijk wordt geconstateerd, dat het geen de Republiek voorstelt niet te rijmen valt met Linggadjati!

- Zelfs met de vrij doortastende maatregelen, die de Ned. Indische regering nam tegen het optreden der Soendanezen in Buitenzorg, is de P. v.d. A. nog niet tevreden, en aan de regeringsvoorlichtingsdienst in Batavia wordt psychologische oorlogsvoorbereiding verweten en er worden nog méér progressieve figuren gevraagd dan we reeds naar Indië uitzonden.

Er was, naar onze mening, meer aanleiding om aan de Republiek een serie concrete eisen te stellen.

Het zal voor de Kath. Volkspartij uiterst moeilijk zijn om met deze buitengewoon eenzijdige motie mee te gaan.

(Msb.)

KATOENCULTUUR IN AFRIKA EN WEST-INDIË.

In Groot-Britannië is een streven tot uitbreiding van de katoencultuur in West-Indië en Afrika, teneinde Lancashire van goedkoop katoen te voorzien. Er zijn plannen gereed gekomen voor de oprichting van een nieuw centraal katoenproefstation in **Oeganda waarvan de kosten** ruim 200.000 pond sterling bedragen. De jaarlijkse bedrijfskosten van dit **proefstation worden** op 40.000 pond sterling geraamd. (E. B.)

KAMPIOENSCHAP NEDERLAND.

Ajax — Blauw Wit 4—3; M.V.V. — Herenveen 6—7; Ajax E.V.V. 2—0; Blauw Wit — M.V.V. 0—0; N.E.C. — Herenveen ?.

VOETBAL.

Op de Olympische dag te Amsterdam speelden gisteren het bondselftal tegen het Tsjechisch elftal en verloor met 2—1.

OLYMPISCHE SPELEN LONDEN.

De Koning zal de olympische spelen in Londen openen in de maand Juni van het volgend jaar. Tot nu toe hebben 29 landen de uitnodiging aangenomen.

Radio Nederland

Wereld omroep P.C.J.

Program

Dinsdag, 24 Juni.

5 uur: Engelse Berichten.
9 uur: „Pacific-Programma", bestemd voor Australië, Nieuw-Zeeland en het Verre Oosten, verzorgd door Edward Startz.
10.30 uur: Engelse Berichten.
13.30 uur: Programma voor de Nederlandse Strijdkrachten in Indië.
14 uur: Oosterse Uitzending.
1. Nieuws.
2. Culturele causerie.
14.30 uur: Opening en Programma-overzicht.
14.32 uur: „Het Vaudeville-Strijkorkest" o.l.v. Cor v.d. Linden m.m.v.: Ina Verwoerd, zang. O. Tune.
1. Frühlingsrauschen — Sinding
2. Liszt, Chopin en Mendelssohn — Nichols; Zang: Ina Verwoerd.
3. Frühlingslied — Mendelssohn
4. It seemed to be. Zang: Ina Verwoerd.
5. Elfenbal — G. Jansen.
6. When day is done — Ketscher
7. Peter Pan — Dave Kaye O. Tune.
15.01 uur: Nederlands- en Indisch Nieuws.
„Voor de Rijpere Jeugd" o.l.v. Joop Reinboud.
15.29 uur: „Nederland zingt" —Klanken van eigen Bodem (e.o) **Samenstelling: Rudolf Karsemeyer.**
15.59 uur: Internationaal Nieuws en Persoverzicht.
16.14 uur: Programma van morgen.
16.15 uur: Avondwijding — Ds. A. A. van Ruler.
16.26 uur: Nederlands Nieuws in het kort, Sluiting en Wilhelmus.
16.30 uur: Einde Uitzending.
19 uur: Engelse Berichten.
EUROPA EN AFRIKA
alleen in de andere volgorde.
20 uur: Opening en Programma-overzicht.
Nederlands- en Indisch Nieuws
„Voor de rijpere jeugd" o.l.v. Joop Reinboud.
20.30 uur: „Nederland zingt"— Klanken van eigen bodem.
21 uur: Internationaal Nieuws en Persoverzicht.
21.15 uur: „Het Vaudeville Strijkorkest" o.l.v. C. v.d. Linden m.m.v.: Ina Verwoerd, zang.

Godsdienst

Het Universele in de Godsdienst tevens ideëele grondslag voor Missionering.

De universaliteitsopvatting in de Christelijke Godsdienst zal ongetwijfeld aan klaarheid en diepte winnen, door een vergelijking met de enigszins anders genuanceerde universaliteitsgedachte, die in de overige religies leeft. Bovendien zal de missionaire practijk haar voordeel met deze beschouwing kunnen doen door in katechese en preek met groter duidelijkheid op het bepaalde verschil te wijzen van de universaliteitsidee der christelijke en der heidense religie, waaronder **men christianiseert.** De algemeenheid of universaliteit der religie kan van een drievoudige gezichtshoek uit beschouwd worden. Wanneer men de religie neemt als een verschijnsel der menselijke cultuur, komt de vraag naar voren: Is de religie een universeel verschijnsel, bezitten **alle volken een godsdienst?** Indien men vervolgens de religie opvat naar haar object, God, zal de universaliteitsvraag luiden: Is de Godheid, die een stam of een **volk belijdt, een particuliere of** een universele God? Wanneer men tenslotte zijn attentie gaat richten op de belijders van de godsdienst, zal de vraag moeten beantwoord worden, of een religie universeel, algemeen voor alle volken en alle tijden geldt, of dat zij sechts op een bepaalde stam, of op een bepaald volk is gericht. Eerst na beantwoording **van deze drie vragen, zal de universaliteitsopvatting is al haar** aspecten zijn behandeld.

Een quaestie, die nauw hiermede samenhangt, is, in hoeverre en hoe talrijk de godsdienstuitingen in de verschillende religies een persoonlijk of individueel, dan wel een algemeen of een gemeenschapskarakter dragen. In dit vraagstuk staat evenwel universeel tegenover individueel of persoonlijk, terwijl in dit artikel universeel genomen wordt in tegenstelling tot particulier. Het gaat in dit artikel, om het universele van de godsdienst, niet om de vaak omstreden quaestie, in hoeverre de religie een sociaal, dan wel individueel verschijnsel is. Een andere, verwante quaestie is gelegen in de vraag, in hoeverre het gehéle leven, dus ook het economische en sociale, alsmede het kunst- en wetenschapsleven door de religie gevuld wordt, en in zoverre deze als universeel kan gelden. Deze eigenschap van de Godsdienst kan men echter beter het totalitaire van de religie noemen. Hoe interessant bovengenoemde twee quaesties ook op zich mogen zijn en hoezeer zij ook met de idee van universaliteit in samenhang gebracht kunnen worden, lijkt het mij toch kortheids- en vooral duidelijkheidshalve beter, genoemde quaesties hier niet te behandelen.

I.De universaliteitsgedachte der religie genomen als verschijnsel.

Wanneer men de universaliteitsidee op de religie als verschijnsel toepast, gaat het om de vraag: of bij alle stammen en volken godsdienst voorkomt, of het godsdienstig verschijnsel derhalve universeel genoemd kan worden. Ik wil hier allereerst buiten beschouwing laten, of er atheïstische individuen bestaan, of kunnen bestaan. Ook raakt het onze quaestie niet, of er volken, dan wel stammen kunnen bestaan, die zó goddeloos of zedenloos leven, dat zij practisch geen religie erkennen. Tenslotte wordt hier de controverse niet behandeld, of het pantheïsme en het monisme godsdiensten kunnen genoemd worden, zoals deze systemen, doelend naar wat er zal zijn na de dood, vooral in Zuidoost Azië worden aangetroffen. Ik meen echter goed te doen, er voor te waarschuwen, dat deze abstracte idealen weinig aanhangers tellen. Hier met grote cijfers aankomen, zoals men wel leest, is misplaatst. Verreweg de meeste aanhangers van deze sstemen streven naar concrete idealen na de dood en vereren concrete, individuele wezens. De quaestie, waar het tenslotte in dit artikel slechts om gaat, bestaat hierin, of er bij alle volken en stammen (niet individuen) in hun culturen (derhalve allereerst theoretisch, niet practisch) religieuze verschijnselen worden aangetroffen.

Omtrent de vraag van het al of niet voorkomen van een religie onder de volken en stammen, was de nog jonge wetenschap, die de ethnologie is, toen zij zover was gevorderd, dat zij wetenschappelijk gefundeerde, samenvattende werken kon schrijven over de volken der aarde, zo goed als algemeen overtuigd, dat er geen godsdienstloze volken of stammen bestonden. Het noemen van de beste auteurs uit die dagen, zoals Waitz, Ratzel, Peschel, Max Müller, Tylor en Tiele moge volstaan, om dit te bewijzen. Wanneer men evenwel thans deze overtuiging der besten critisch gaat beschouwen, is men gedwongen op te merken, dat, hoewel hun bewering waar was, deze these toen nog niet stringent te bewijzen was, daar men in die dagen nog lang niet tot alle volken en stammen en vooral niet in voldoende mate was doorgedrongen. Deze bewering der toen nog te jonge ethnologie lijdt aan hetzelfde euvel, als het Godsbewijs „ex consensu omnium populorum", dat van **ouds door de scholastiek werd opgesteld.** Eerst heden is de ethnologie zover, dat zij dit bewijs stringent kan voeren.

Onder invloed van het evolutionisme, deze meest roerige spruit van het materialisme, beweerde geen gering aantal ethnologen, dat er wel degelijk atheïstische volken bestonden, of althans bestaan hadden. Dit laatste werd voornamelijk op a prioristische wijze vastgehouden, omdat het evolutionisme zulks vorderde. Met het wegkwijnen van dit systeem werd ook deze eis zwakker. Uit de aard der zaak kunnen wij hier alleen ingaan op de bewering van diegenen, die het feitelijk bestaan van godsdienstloze volken of stammen aannemen. In een samenvattend werk heeft daar voornamelijk John Lubbock over geschreven, waarbij hij verschillende godsdienstloze volken **opsomt, om aldus de ontwikkeling van de godsdienst op evolutionistische wijze te kunnen** verklaren, zoals reeds de titel van zijn boek aanduidt: The origin of civilisation and the primitive condition of Man. Ik zal heel in het kort de voornaamste dezer volkjes of stammen, naar continenten gerangschikt opsommen, allereerst daarbij de auteurs aangevend, die van areligieusiteit **spraken, om daarna diegenen, die na een grondiger onderzoek het** tegendeel bewezen.

Over de Vuurlanders op het uiterste puntje van Zuid-Amerika berichtte Darwin, dat zij absoluut goddeloze volken waren, terwijl Bridges dit nog kwam bevestigen voor één dezer stammen, de Yammena. De latere verschillende tochten van P. Gusinde S.VD. op één daarvan begeleid door Prof. W. Koppers S.V.D., hebben bewezen, dat deze stammen wel degelijk een God kennen en een goed ontwikkeld religieus sentiment bezitten. Op de beweringen van G. Tessmann, dat hij in Centraal Zuid-Amerika stammen had aangetroffen, welke geen God kenden, is nooit iemand ingegaan, zo weinig betrouwbare indruk maakte zijn bericht. H. Ionston ontkent van de Bamboeti-**pygmeëen, verblijvend in het** hartje van Afrika, dat zij een Godsdienst bezitten. H. Lichtenstein ontkent de kennis van een hoogste Wezen bij de Bosjesmannen. De eerste werd weerlegd door een tweevoudig, groot onderzoek van P. Schebesta S.V.D. S.V.D., terwijl de bewering van Lichtenstein weerlegd werd door mededelingen van Arboussel en Campell en verschillende recente onderzoekers. Van de primitieve Wedda op Ceylon deelde Sarasin mede, dat zij zo goed als geen religie bezaten, terwijl Seligmann in een later en breder onderzoek tot een geheel andere bevinding kwam. Van de Aranda in Centraal Australië berichtten Spencer en iGllen, dat zij volslagen atheïsten waren. Het grondige en jarenlange onderzoek van den protestantsen zendeling Strehlow bewees, dat ook deze stammen wel degelijk een Godsdienst bezaten.

(Wordt vervolgd).

TRUMAN LUISTERT NAAR GOEDE RAAD.

Truman heeft de raad opgevolgd van 't republikeins lid van de senaat **vanden Berg** en heeft een commissie ingesteld tot onderzoek van de mogelijkheid der kosten voor de buitenlandse politiek. 19 Leden zullen moeten nagaan of Amerika en hoever Amerika in staat is te betalen (Washington, AP 23.6).

Industriemogelijkheden

Uitwendige voorwaarden.

Als algemene regel stellen wij voorop, dat niet behoort te worden gerekend op een bescherming door hoge invoerrechten voor buitenlandse producten. Zou deze methode wellicht in andere, grotere landen soms in aanmerking komen, voor de Nederlandse Antillen achten wij haar funest en volmaakt in strijd met zijn grote handelsbeweging heeft bij een zo groot mogelijke vrijheid van het bedrijfsleven, slechts getemperd door sociale bepalingen en niet door economische maatregelen.

Kan de Overheid op dit punt geen betere politiek volgen dan die van onthouding, er zijn andere factoren, die wel degelijk overheidszorg vragen. Zo dienen maatregelen te worden genomen voor het beschikbaar stellen van geschikte en doelmatig gelegen terreinen; zo volledig mogelijke gegevens dienen de industrieel te worden verstrekt, die hier een industrie wil vestigen; zo weinig mogelijk belemmeringen moeten hem in de weg worden gelegd bij zijn vestiging; bemiddeling kan worden verleend voor het tot stand brengen van regelingen met bestaande ondernemingen, wanneer die een rationalisatie tengevolge kunnen hebben. Wij komen op dit punt nader terug.

Coördinatie is ook met name gewenst op het gebied van het bouwen van grote objecen. Overbouwen van grote objecten. Overheid tussen hen, die ongeveer tegelijk een groot bouwwerk overwegen, kan leiden tot een zekere afspraak omtrent de volgorde, opdat zowel congestie als perioden van slapte zoveel mogelijk worden vermeden.

Men moet zich goed rekenschap ervan geven, dat een zekere minimumomvang nodig is, willen de productiekosten per eenheid acceptabel zijn. In het algemeen zal een niet te kleine afzetmogelijkheid ter plaatse een der grondslagen moeten zijn voor het vestigen van een nieuwe industrie, waarbij dan de minimaal nodige totaalproductie verder moet kunnen worden bereikt met behulp van een niet te grote exportquote.

Houdt men zich aan het bovenstaande, dan volgt daaruit, dat vooral aandacht moet worden gewijd aan industrieën, waarvoor de omstandigheden ter plaatse bij uitstek gunstig zijn, hetzij door aanwezigheid van grondstoffen of van belangrijke hulpstoffen, hetzij door de beschikbaarheid van goedkope energie, hetzij door een geschikte arbeidsmarkt of een ruime „homemarket". Verscheidene schrijvers, geleid door het streven naar een veelzijdige grondslag voor de welvaart van dit gebiedsdeel, hebben reeds een aantal denkbare takken van industrie onder de aandacht van het publiek gebracht. Wij noemen van de laatste tijd de belangwekkende serie artikelen van Dr. P. de Bruin in het Weekblad Curaçao van 12 October 1946 en volgende nummers, waarin werden behandeld portlandcement, magnesium, keukenzout, natronloog, soda, broom, enz. Voorts noemen wij de brochures van Dr. Ir. P. Cohen Henriquez en het artikel van Dr. W. C. Klein in de Economische Statistische Berichten van 2 October 1940.

Nu heeft gelukkig het particuliere initiatief geenszins stil gezeten en er hebben zich hier en daar ondernemingen gevormd, die niet de pretentie hebben te zullen uitgroeien tot belangrijke exportindustrieën, maar die onder de tegenwoordige omstandigheden een welkome bijdrage vormen tot een minder eenzijdige economie, tot een verbetering van de betalingsbalans door een vermindering van de noodzakelijke importen en die het voordeel opleveren, dat zij helpen een industriële traditie te vestigen, de bevolking op verschillende plaatsen en in verschillende richtingen op te leiden tot bruikbare industriële vaklieden.

Als voorbeelden van dergelijke nieuwere industrieën noemen wij de meubelfabricage van de fa. Muskus, een optische slijperij, een fabriek van gouden sieraden en een kleine schoenenfabricage op het eiland Curaçao, de constructiewerkplaats en scheepsbouwwerf van de combinatie Pletterij Nederhorst aldaar, het autoreparatiebedrijf op Curaçao en op Bonaire, de rijstpellerij van de fa. Laan op Curaçao, diverse limonadefabrieken, tegelfabrieken, een steenfabriek, een vermicellifabriek. Het grote bedrijf van de K.L.M. met zijn goed ingerichte werkplaatsen, in welke laatste reeds ruim 300 man werken, is niet alleen belangrijk als een middel van bestaan voor vele ingezetenen, maar het draagt krachtig bij tot de algemene industriële scholing der inheemse bevolking. Natuurlijk zijn uit dit laatste oogpunt de grote oliebedrijven van de allergrootste betekenis.

Wij juichen het toe, dat particulier initiatief kleinere bedrijven „ad hoc" opricht, die voorlopig in locale behoeften voorzien en wij menen, dat er op dit gebied nog een aantal mogelijkheden bestaan, zonder dat daarvoor van overheidswege meer nodig is.

De voorziening in de behoefte aan kleding vormt een zeer geschikt eerste arbeidsveld voor meisjes; vooral de vervaardiging van ondergoederen en van de witte pakken leent zich uitsluitend voor een eenvoudig confectiebedrijf. Door op een dergelijke wijze gebruik te maken van het grote reservoir van vrouwelijke werkkracht, kan men weer de handelsbalans verbeteren en meer naderen tot de toestand van een self-supporting gemeenschap.

Als ook nog behorend tot de groep van kleinere industrieën, noemen wij de verwerking van thans verloren gaande slachtafvallen, zoals darmen (snaren), vetdelen, hoorn, enz.

Hoe belangrijk de genoemde industrieën ook zijn ter verbetering van de handelsbalans, er zijn grotere, exporterende, industrieën nodig om eventueel t.z.t. de stoot op te vangen, indien de olie-industrie haar grote omvang verliezen mocht.

In hoofdzaak moeten wij er van uit gaan, dat (afgezien van agrarische en verwante producten, die wij afzonderlijk bespreken) aan grondstoffen slechts aanwezig zijn zout (in het zeewater), kalk (in de bodem), fosfaat (in de bodem), zwavel (op Saba), mangaanerts (op St. Maarten); aan hulpstoffen water, maar practisch alleen als zout water, aan energiebronnen vrijwel uitsluitend olie (de windkracht is voor grote industriële vermogens niet buitengewoon goedkoop en vooral niet voldoende betrouwbaar). De arbeidsmarkt is nog een onzeker element, waarvan wij echter mogen hopen, dat zij op de duur gunstiger wordt, dank zij de hierboven geschetste invloeden en dank zij het feit, dat het eventuele en onverhoopte inkrimpen van de oliebedrijven werkkrachten zou vrijmaken voor de juist dan gewenste andere takken van nijverheid.

Wij kijken derhalve in de eerste plaats naar de industrieën, die men zich kan denken op de basis van de minerale grondstoffen zout, kalk, fosfaat, zwavel, mangaanerts enz.

(Rapport Goudriaan Dresden)

Arthur van Schendel

Zijn twee laatste boeken.

Het zou getuigen van overdreven formalisme, het overlijden van Arthur van Schendel een zwaar verlies te noemen voor de vaderlandse letteren. Ongetwijfeld zal het verscheiden van dezen rustigen en beminnelijken man rouw hebben gebracht in de harten van zijn familieleden en vrienden, een gevoel van weemoed en herdenken in de gemoederen van vele bewonderende lezers. Voor de letteren als zodanig echter kon zijn dood geen verlies meer zijn, omdat hetgeen hij aan letterkundige voortbrengselen naliet, het werk bevat van een lang, welbesteed en voltooid leven.

Van Schendels oeuvre.

Het is hier de plaats niet, uitvoerig op dit levenswerk in te gaan. Laat ik volstaan te constateren, dat Arthur van Schendels naam geboekstaafd is en geboekstaafd zal blijven onder de allergrootste auteurs van Nederlandse stam, dat hij een der pijlers is, die de brug der vaderlandse letteren van het verleden verbindt met de verre toekomst, in een lijn, die loopt van Hadewyck en Anna Bijns, van Vondel en Hooft, over Multatuli en Couperus, over Arthur van Schendel naar het glorende duister der toekomst.

Voor mij ligt het laatste boek, dat van Van Schendel, na zijn dood nog, verscheen. Het is getiteld „Het oude Huis". En het bevat op zijn laatste pagina's een opsomming van al de boeken, die, door Van Schendel geschreven, in de loop van dit rijke en vruchtbare leven het licht zagen. De lijst opent met dat wonderlijke boekje „Drogon", in 1896 voor het eerst verschenen, dat reeds zo duidelijk de adem draagt van dit later tot in het geniale uitgebloeide schrijverstalent.

Van „Drogon" tot de eerste druk van „Een zwerver verdwaald", er liggen tien jaren tussen. Tien jaren van rijping, van groei, van vorming, van krachtwinning.

En in de „Zwerver" is het er reeds, die rijke, bloesemende toon, die kleurvolle uitbeeldingskracht, die weelderige wisseling in het verloop van het verhaal.

Legt men de „Zwerver" naast Van Schendels laatste boek, dan ontgaat zelfs den ongeoefenden lezer niet het verschil in techniek, in uiterlijke vormgeving. Maar al wie de moeilijke kunst van het leven verstaat, zal worden getroffen door, bij zoveel verschil in vorm, zoveel overeenkomst in stijl, in innerlijk rhythme, in wijsheid van levensinzicht. Uit die imposante rij van boeken vermeld ik nog het tedere „Rose Angélique" dat lentelijke verhaal over Angiolino, de meesterlijke, door hem zelf nooit overtroffen novelle die „Maneschijn" heet, het wijze, „Tevat: lamus" en het veelgelezen „Toverschip Johanna Maria".

Grote romans.

Met „Het Fregatschip" opent zich een nieuwe episode in deze schrijversloopbaan, die ik zou kunnen noemen de episode der grote romans, die haar hoogtepunt vindt in „De Waterman" en eindigt in de laatste aflevering van de trilogie „Avonturiers", „De rijke Man" en „De grauwe Vogels".

Bij „De Wereld een Dansfeest" voltrekt zich een nieuwe wijziging in de vormgeving. Bij alle gelijkenis, ik herhaal het, van de innerlijke bron, die al de boeken van Van Schendel het aanzijn gaf, treft men door de verschillende episoden heen duidelijk de tekenen aan hoe de schrijver streefde en bleef streven naar een uiterlijke vervolmaking van zijn proza. In deze laatste periode, die zoals gezegd, met „De Wereld een Dansfeest" zo glorieus werd ingeleid, zoekt hij deze vervolmaking voornamelijk in een versobering van taal, waarbij het woord gereinigd wordt van overtollige gevoelssmetten, zodat zijn meestal lange en gedragen volzinnen gelijkenis gaan vertonen met fragmenten kunstig geslepen kristal.

Zijn laatste, posthuum verschenen, boek, dat ik reeds noemde „Het oude Huis" en het voorlaatste, dat ook eerst kort geleden in Nederland verscheen, en dat getiteld is „Een Spel der Natuur", passen, wat taal en opzet betreft, volkomen in het kader van de boeken van deze laatste periode, waarvan vooral ook de „Zeven Tuinen" nog zo vers in het geheugen ligt.

In deze romans raakt, in tegenstelling met de boeken uit de midden-periode, het eigenlijke verhaal op de achtergrond, juister gezegd, het vindt zich omsloten binnen de wanden van het steeds zich verdiepende levensbeeld van den schrijver, die met het klimmen der jaren meer afstand neemt van toevallige uiterlijke gebeuren en, naar het voorbeeld der grote, oude classieken, zijn personages ziet als dragers van het lot als groeiende en stervende schakels in de keten van een veel hoger en zinvoller gebeuren, dat zich afspeelt boven de toevallige lotgevallen van het menselijk individu.

„Het oude Huis" is wel een zeer treffend bewijs, hoezeer deze bejaarde schrijver den mens, binnen de beperkte ruimte van een enkel leven, beschouwde als een onvoldoende object om daar omheen zijn eigen rijpgeworden wijsheid samen te vatten. „Het Huis" een oud huis aan een der Amsterdamse grachten, biedt hem een vruchtbaarder houvast, om te spreken over „het leven", zoals de schrijver het is gaan zien, het leven, gesublimeerd, verheven boven een mensenleeftijd, boven eeuwen. Zo is dit boek de geschiedenis geworden van een huis, gebouwd in de gouden eeuw, door een afstammeling van drie broers, uit Antwerpen naar Amsterdam getogen op een nieuwjaarsmorgen ver in de zestiende eeuw.

„Iedere woning is een passantenhuis waar de mens zijn ogenblik verslijt met al hetgeen hij te dragen krijgt, veel of weinig, heden deze, morgen gene". Met deze eenvoudige, maar zinvolle woorden duidt de schrijver de diepere betekenis van dit boek. Als ogenblikken glijden deze levens aan het geestelijk oog van den lezer voorbij. Maar juist in deze snelle, wisselende cavalcade van menselijke lotgevallen voltrekt zilh de caleidoscoop van dat onpersoonlijk bestaan aller mensen, het Leven, waarvan slechts de eeuwigheid weet heeft.

Geheel anders is de opzet van „Een Spel der Natuur", maar ook dit boek werd kennelijk geschreven van die eeuwigheidsgedachte uit, die het lot der individuen als iets zeer vergankelijks ziet. Ook dit boek is geen roman in de gebruikelijke zin van het woord. De hoofdpersoon, een zekere Aristus Elusan is een eigenaardig jong mens, wiens leven zich volgens zulke vreemdsoortige wetten voltrekt, dat hij voor den lezer onvatbaar blijft. Maar dat is ook juist de bedoeling. Daarom is hij ook een „spel der natuur". En daarom draagt hij die symbolische namen: Aristus = de beste, Elusan = illusie. Wie de wereld kent, weet hoe weinig geluk zij geeft, wanneer wij ons enkel voeden aan de gierige bronnen der realiteit. Het is de illusie, die den mens het geluk doet zien, soms, in de ogenblikken van zegening. Hoe rijker, hoe dieper de illusie, hoe meer licht er zal vallen op het leven.

Aristus is de verpersoonlijking der illusie. Waar hij komt, brengt hij geluk. Hij laat de mensen hun beslommeringen vergeten, hij bekoort ze met muziek en kleuren hij ontrukt ze aan hun kleingeestig en egoïstisch gestreef.

Slechts een enkel ogenblik voor den een, langer voor den ander, naarmate hun persoonlijke aanleg en hun vatbaarheid voor zijn kwistige gaven.

Adem der eeuwigheid.

Meesterlijke boeken, deze beiden, gescherven door een man, die zijn leven ten einde wist, en uit die wetenschap de kracht putte om, boven het persoonlijke uit, te wijzen naar het eeuwig-goede en het eeuwig-schone, dat wij allen deelachtig kunnen worden, wanneer wij afstand doen van onze al te aardse, al te materialistische neigingen.

Arthur van Schendel viel het niet moeilijk de illusie te ontdekken er zich wijs te drinken aan haar bron. Want èn als mens èn als schrijver had hij, lang geleden al, afstand gedaan van wat Gerard Bruning genoemd heeft: het al te zeer nabije. Zijn meesterlijk schrijversschap, steeds gericht op de diepere, edeler bronnen van het menselijk geluk en met zekere hand sturend naar de laatste wijsheden omtrent het leven, vindt, voor mijn gevoel, een waardige bekroning in deze twee laatste boeken, waarin, op zo menige bladzijde, de zachte windzucht van de eeuwigheid hoorbaar is.

Louis de Bourbon.

Bovenwinden

BOVENWINDSE EILANDEN

Het artikel in zake de politiek op de Bovenwinden, dat ons werd toegezonden en door ons in het nummer van Zaterdag jl. werd afgedrukt heeft nog al de aandacht getrokken, hetgeen ook wel door ons werd verwacht.

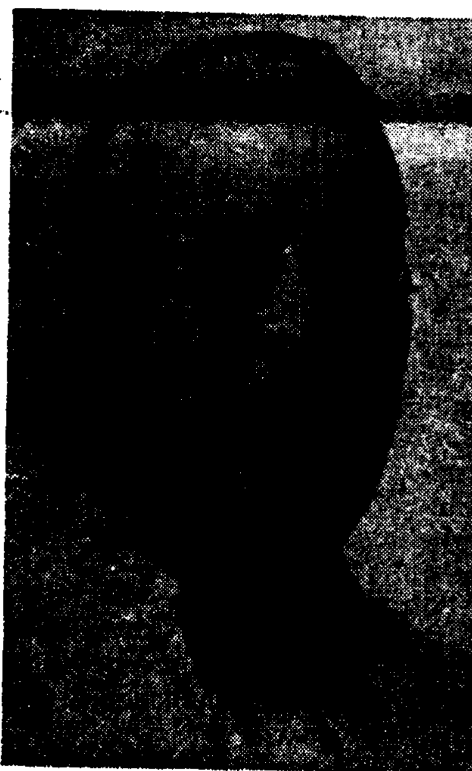
In allerlei disputen omtrent de politiek die eilanden betreffend werd dit stuk niet erg sympathiek gevonden.

Té weinig houdt de schrijver er rekening mee, dat men niet vrijwillig zijn land verlaat en dat ook zij die hun land verlaten hier op de beneden winden hard werwerken en ook... hun belasting betalen voor de Bovenwinden.

De vrijstelling in dat artikel wordt té veel voorgesteld als de reden van economische achterstand en dit geheel bezijden de waarheid.

De vrijstelling van belasting is een vorm van subsidie, die over de gehele lijn wel verantwoord lijkt, ofschoon het voor wat beter gesitueerden een voordeel is. De opbrengst echter van de belasting op die eilanden zou te miniem zijn, om er een groep ambtenaren voor aan het werk te zetten.

Punten van critiek waren nog deze, inderdaad het is waar wat de schrijver zegt, dat men rekening moet houden met het karakter van de mensen doch het is naïef te menen, dat daar nooit geen rekening meegehouden zou zijn, noch ook moet het den schrijver ontgaan zijn op zijn kort bezoek, hij schrijft als een reiziger, dat er groot verschil is in de groepen bevolkingen van de verschillende eilanden en dus ook in hun karakter. Het gaat niet aan omte spreken van de mensen van de Bovenwinden, dat vergeet men de nuanceringen, die er zijn tussen b.v. Statianen en Sabanezen. Het is verder opgevallen, dat er weinig punten van practische politiek onder het mes van de critiek komen. Het is zulk een verhaal als die mensen(van de parlementaire commissie?) die olie industrie wilden gaan brengen op de Bovenwinden als of die maatschappijen liefdadige instellingen zijn. Waarom moet het stuk ineens om scherpere controle vragen?

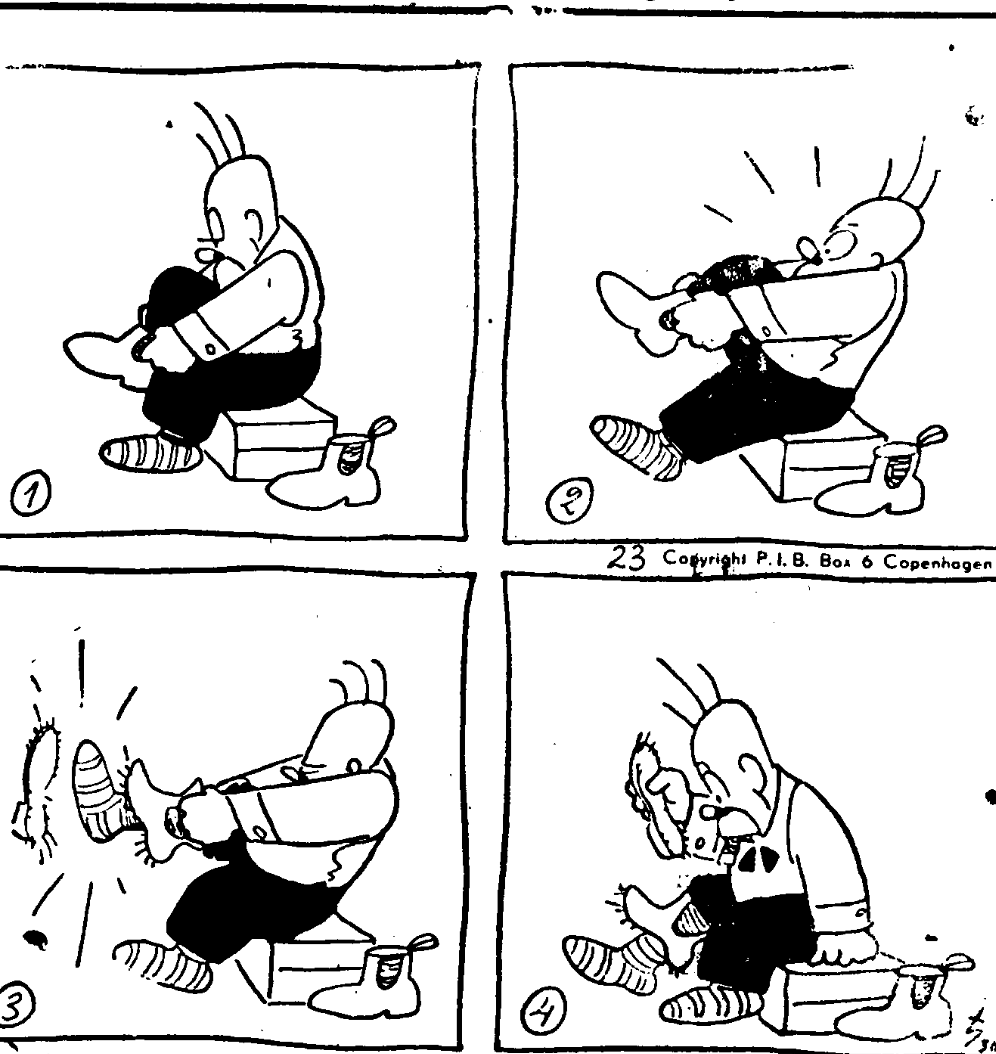

P. VAN LEEUWEN
Gezaghebber Sint Maarten.

Concrete punten over drankhandel, over het grondbezit van buitenlanders in het Hollandse gedeelte van St. Maarten, de „service" van de Nederlandse ambtenaren juist voor de buitenlanders komen niet naar voren, evenmin het weinige bezoek van de hoogste ambtenaren.

De reis van de schrijver, wiens naam we natuurlijk geheim hielden werd kort genoemd. Men vond hem een poët doch de aanhef van zijn stuk werd minder poëtisch geacht.

Toch hopen we, dat dit artikel aanleiding mag zijn om zich meer te bezinnen op de Bovenwinden.

ADAMSON KOCHT SCHOENEN VAN BIEZONDERE QUALITEIT.

Voor de vele blijken van deelneming ondervonden gedurende de ziekte en bij het overlijden van Mevr. de Wed HENRIETTE SCHEIDELAAR, geboren v. d. Beld betuigt ondergeteekende, ook namens de verdere familieleden zijn hartgrondigen dank.

In het bizonder aan Dr. E. J van Romondt, als ook aan de Zusters Parker, Kerkhoven en Poels van het „Wit-Gele-Kruis".

H. v. d. Beld.

Bezoeken van rouwbeklaag kunnen niet worden afgewacht.

Curaçao 23 Juni 1947.

Nieuws van overal

SMOKKEL.

De politie verijdelde de smokkel van meer dan 10.000 gulden Nederlandse pasmunt.

LAKE SUCCESS

Men berichte dat Rusland het plan van Marshall tot herstel van Europa in studie heeft en het aanbod overweegt. De verzekering van de Minister van Buitenlandse Zaken van Engeland dat men de Verenigde landen niet zal passeren, verwekt de mening dat er de kans bestaat dat Rusland het aanbod wel aan zal nemen.

ANETA NIEUWS.

De luchtvrachtdienst van de American Oversea Airlines zal binnenkort naar Europa inclusief Nederland worden uitgebreid.

De Minister van oorlog Fièvez zal naar Engeland vertrekken tot een bezoek aan de verschillende oefencentra van leger vloot en luchtmacht. Hij zal van 23 tot 28 Juni in Engeland verblijven.

ONRUSTIGHEID IN SICILIE.

Er had een aanval plaats met machinegeweer op het hoofdkantoor van de communisten. Er werden vier personen gedood en verscheidene gewond.

Men spreekt van een kruistocht tegen de communisten. Rome, (AP) 23.6).